DAILY ASSAM

এখন চিঠি

হেম বৰুৱা

পাঠটো নিৰ্বাচন কৰাৰ উদ্দেশ্য ঃ

ঐতিহাসিক বিচাৰত আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ অন্যতম পথিকৃৎ কবি হেম বৰুৱা। আধুনিক অসমীয়া কবিতাক জনপ্ৰিয় কৰাত হেম বৰুৱাৰ অৰিহণা স্মৰণীয়। হেম বৰুৱাৰ ৰচনাৰীতি সহজ-সৰল, প্ৰকাশভংগী পোনপটীয়া। আধুনিক অসমীয়া কবিতাত হেম বৰুৱাৰ মূল্যৱান কবিতা 'মমতাৰ চিঠি'। অকালতে বৈধব্যৰ যন্ত্ৰণা পোৱা নাৰী মমতাৰ স্বামীলৈ লিখা চিঠিখনিত নাৰী অন্তৰৰ কাৰুণ্য সংযত ভাষাত প্ৰকাশ পাইছে। 'এখন চিঠি' নামৰ কবিতাটিত সৈনিক স্বামীয়ে পত্নীক এৰি থৈ আহিবলগীয়া হোৱা সময়ৰ স্মৃতি আৰু তাৰ লগতে অন্তৰত জাগ্ৰত স্বদেশপ্ৰেমৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। চিঠিৰ মাধ্যমতো যে একোটা বিষয়ক সাৰ্থক কাব্যৰূপ দিব পাৰি— সেই কথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে এই কবিতাটি পঢ়িলে বুজিব পাৰিব। হেম বৰুৱাৰ কাব্য-ৰীতি আৰু স্পন্দিত গদ্য ছন্দ দুয়োটা দিশ উপলব্ধি কৰাত পাঠটিয়ে সহায় কৰিব।

কবি পৰিচিতি ঃ

১৯১৫ চনত তেজপুৰত হেম বৰুৱাৰ জন্ম। যোৰহাট আৰু তেজপুৰত স্কুলীয়া শিক্ষা শেষ কৰি কটন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বি. এ. আৰু কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ইংৰাজী বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। সন্দিকৈ ছোৱালী কলেজ, যোৰহাটৰ জে. বি. কলেজ আৰু

গুৱাহাটীৰ বি. বৰুৱা কলেজত অধ্যাপক পদত নিযুক্ত হয়। তাৰ পাছত বি. বৰুৱা কলেজতে উপাধ্যক্ষ আৰু অধ্যক্ষ হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি তেওঁ অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। বিয়াল্লিছৰ গণ আন্দোলনত তেওঁ কাৰাবাস খাটিছিল। হেম বৰুৱা আছিল সুবক্তা আৰু কৃতী সাংসদ। তেওঁ 'পছোৱা' আলোচনী আৰু 'আসাম এক্সপ্ৰেছ' নামৰ দৈনিক ইংৰাজী কাকতৰ সম্পাদক আছিল। 'আৱাহন', 'জয়ন্তী', 'ৰামধেনু' আদি কাকত-আলোচনীৰ জৰিয়তে তেওঁৰ সাহিত্য চৰ্চাই বিকাশ লাভ কৰে। ভ্ৰমণ কাহিনী আৰু আন আন গদ্যসম্ভাৰেৰেও তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰি থৈ গৈছে। হেম বৰুৱাৰ কাব্য পুথিকেইখন হ'ল — 'বালিছন্দা', 'মন-ময়ূৰী' আৰু 'হেম বৰুৱাৰ কবিতা'। অসম সাহিত্য সভাৰ ধুবুৰী অধিৱেশনত তেওঁ সভাপতিত্ব কৰিছিল। ১৯৭৭ চনত তেওঁৰ মৃত্যু হয়। 'এখন চিঠি' কবিতাটো 'মন-ময়ূৰী' কাব্যপুথিৰ অন্তৰ্গত।

মূল পাঠ ঃ

মৰমৰ...
মেঘাচ্ছন্ন পৰ্বতৰ এই মোহনাত
নিবিড়ভাৱে মোৰ মনত পৰিছে,
মমতা,
বিদায় মৌন নিথৰ মুহূৰ্তত
তোমাৰ চকু উপচি বাৰিযাৰ বান নামিছিল।

তাৰ উত্তৰত মই মাথোঁ নিৰুত্তৰ হৈ ৰ'লোঁ।
সেইবোৰ অনাখৰী কথা আজিও অন্তৰত
পৰ্বতীয়া বনপোৰা জুই হৈ আছে।

ইয়াত মাথোন হেজাৰ হেজাৰ ফুট ওখ
পৰ্বত আৰু পৰ্বত, যাৰ বাহুবন্ধনত
কল্পনা ছাই হৈ যায়।
এই পৰ্বতবোৰতে প্ৰতিধ্বনিত হৈ আছে
আমাৰ বুকুৰ তেজৰ চেকুৰাবোৰ,
অন্তৰৰ জুই-শিখা,
আৰু মৰমৰ মৰিশালিবোৰ।

এইখন এখন মহাকাব্য, পৰ্বতৰ মৌন ভাষাই
লেখি যোৱা তেজৰ বুৰঞ্জী।
দূৰণিত বৈ বৈ এয়া শুনিছোঁ কি?
শত্ৰুৰ কামানৰ গৰ্জন। দেখিছোঁ কি?
ধোঁৱা আৰু ধোঁৱা।

এটা কথা জানি থোৱা, শুনা ঃ
মৃত্যুৰে যদি অভিনন্দন জনায়,
সেই মৃত্যু পাৰিজাত ফুল
তাত দেৱতাৰ আশীৰ্বাদ আছে।
সৰ্বশেষত,
তোমাক একেযাৰ অনুৰোধ কৰোঁ ঃ
এই যে আমাৰ ল'ৰা দুটা, সিহঁতক কেতিয়াও
পিতৃৰ অভাৱ অনুভৱ কৰিবলৈ নিদিবা।

সিহঁতক মাথোন একেযাৰ কথাকে ক'বা ঃ
যি মৃত্যুৰে দহক জীৱন দিয়ে,
সেই মৃত্যু আত্মাৰ দৰেই অবিনশ্বৰ।

আজিলৈ সামৰোঁ দেই,
—দীঘলীয়াকৈ চিঠি লেখিবলৈ আজৰি নাই।
মৰম জানিবা। ইতি ঃ তোমাৰ...

আকৌ ঃ
এয়া আদেশ আহিছে। যাব লাগে।
শত্ৰু-সৈন্যই চেলা গিৰিপথ অতিক্ৰম কৰিছে।
চিঠিখন আজি ডাকত দিয়া নহ'ব।
আকৌ মৰম।...

কঠিন শব্দৰ অৰ্থ ঃ

মেঘাচ্ছন্ন — মেঘেৰে ঢকা।
মোহনা — নদীৰ মুখ।
নিবিড় — বৰ ঘন বা ডাঠ, একান্ত।
নিথৰ — নিশ্চল, নিস্তব্ধ।
অনাখৰী — প্ৰকাশ কৰিব নোৱৰা; আখৰেৰে নিলিখা; নিৰক্ষৰ।
বনপোৰা জুই — নিজে জ্বলি নিজেই নুমাই যোৱা হাবিৰ জুই।
অবিনশ্বৰ — অবিনাশী, অক্ষয়।
চেলা গিৰিপথ —অৰুণাচল প্ৰদেশত চীনা সীমান্তত থকা এটি গিৰিপথ।

আৰ্হি প্ৰশ্ন

(ক) অতি চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ১)

১। 'এখন চিঠি' কবিতাটো হেম বৰুৱাৰ কোনখন কবিতা পুথিৰ অন্তৰ্গত?

২। হেম বৰুৱাই সম্পাদনা কৰা অসমীয়া আলোচনীখনৰ নাম লিখা।

৩। চেলা গিৰিপথ ক'ত আছে?

৪। কবিয়ে কেনে মৃত্যু আত্মাৰ দৰে অবিনশ্বৰ বুলি কৈছে?

৫। 'এখন চিঠি' কবিতাটোত উল্লেখ কৰা সৈনিকজনৰ পত্নীৰ নাম কি?

(খ) চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ২ অথবা ৩)

১। 'এখন চিঠি' কবিতাত সৈনিকজন যুদ্ধলৈ যাবৰ সময়ত তেওঁৰ পত্নীয়ে কি কৰিছিল?

২। 'এখন চিঠি' কবিতাত সৈনিকজনে যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ কেনে বিৱৰণ আগবঢ়াইছে?

৩। সৈনিকজনে মৃত্যুক কেনেদৰে গ্ৰহণ কৰিছে?

৪। নিজৰ সন্তান দুটাক কি কথাৰে বুজনি দিবলৈ সৈনিকজনে কৈছে?

৫। সৈনিকজনে চিঠিখন সেইদিনাই ডাকত দিব নোৱৰাৰ কাৰণ কি?

(গ) দীঘল প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ৪ অথবা ৫)

১। 'এখন চিঠি' কবিতাত পত্নীৰ প্ৰতি সৈনিকজনৰ কেনে মনোভাব প্ৰকাশ পাইছে?

২। সৈনিকৰ দেশপ্ৰেম 'এখন চিঠি' কবিতাত কেনেদৰে প্ৰকাশ পাইছে আলোচনা কৰা।

৩। 'এখন চিঠি' কবিতাত যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ ভয়াবহতা কেনেদৰে প্ৰকাশ পাইছে বুজাই লিখা।

৪। 'তোমাৰ চকু উপচি বাৰিযাৰ বান নামিছিল' কথাযাৰৰ মৰ্মাৰ্থ বুজাই লিখা।

৫। প্ৰসংগ সংগতি দৰ্শাই ব্যাখ্যা কৰা—

(ক) এইখন এখন মহাকাব্য, পৰ্বতৰ মৌন ভাষাই
লেখি যোৱা তেজৰ বুৰঞ্জী।

(খ) মৃত্যুৰে যদি অভিনন্দন জনায়
সেই মৃত্যু পাৰিজাত ফুল
তাত দেৱতাৰ আশীৰ্বাদ আছে।

অতিৰিক্ত প্ৰশ্ন ঃ

(ক) ৰামধেনু যুগৰ কেইগৰাকীমান কবিৰ নাম লিখা।

(খ) হেম বৰুৱাৰ চিঠিৰ ভাষাৰে বিষয়বস্তুক প্ৰকাশ কৰা অন্য কবিতা এটিৰ নাম লিখা।

পাঠবোধ ঃ

এগৰাকী সৈনিকে তেওঁৰ পত্নীলৈ এখন চিঠি লিখিছে। আদেশ পালে যিকোনো মুহূৰ্ততে যুদ্ধক্ষেত্ৰলৈ যাবলৈ তেওঁ সাজু। ওখ পৰ্বতমালাৰ মাজত থিয় হৈ তেওঁ পত্নীৰ পৰা বিদায় লৈ অহা মৌন ক্ষণৰ কথা চিঠিখনত সোঁৱৰণ কৰিছে। সাংসাৰিক স্নেহৰ মধুৰ প্ৰকাশ কবিতাটিত ব্যঞ্জিত হৈছে। কবিতাটিত সৈনিক জীৱনৰ যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ পৰিস্থিতি আৰু দেশৰ প্ৰতি উৎসৰ্গিত জীৱনৰ মহত্ত্বও প্ৰতিভাত হৈছে।

সৈনিকৰ মৃত্যু স্বৰ্গীয় পাৰিজাত ফুলসদৃশ— য'ত দেৱতাৰ আশীৰ্বাদ থাকে। ভৱিষ্যৎ পুৰুষক সেই আদৰ্শৰ দ্বাৰা উদ্বুদ্ধ কৰিবলৈও কবিতাটোৰ মাজেৰে প্ৰয়াস কৰা হৈছে। চিঠিখন লিখি থাকোঁতেই যুদ্ধক্ষেত্ৰত পুনৰ নামি পৰিবলৈ সৈনিকজনে আদেশ পাইছে; যাৰ বাবে চিঠিখন সিদিনা ডাকত দিব নোৱাৰিলে।

ওপৰঞ্চি তথ্য ঃ

'এখন চিঠি' কবিতাটোত থকা এটা প্ৰসঙ্গৰপৰা কবিতাটোৰ ঐতিহাসিক প্ৰেক্ষাপট সম্পৰ্কে ধাৰণা কৰিব পাৰি। সেয়া হ'ল— 'চেলা গিৰিপথ'। ১৯৬২ চনত সংঘটিত হোৱা চীন-ভাৰতৰ যুদ্ধত চেলা গিৰিপথ অতিক্ৰম কৰিয়েই চীনা সৈন্যই ভাৰতীয় সৈন্যক পৰাজিত কৰিছিল। ভাৰতীয় সৈন্যই সাহসেৰে যুঁজ দিও চীনা সৈন্যক পৰাভূত কৰিব নোৱাৰিলে। যুদ্ধত বহু ভাৰতীয় সেনা ছহিদ হ'ল। যুদ্ধত জিকি চীনা সৈন্য অৰুণাচল প্ৰদেশৰ টাৱাং জিলা অতিক্ৰম কৰি তেজপুৰ পৰ্যন্ত আগ বাঢ়িছিল, কিন্তু অজ্ঞাত কাৰণত তেওঁলোক উভতি গুচি যায়।

শিক্ষকৰ প্ৰতি ঃ

১। শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক পাঠদানৰ সময়ত 'মমতাৰ চিঠি' কবিতাটি পাঠ কৰি শুনাব। সেই কবিতাটিৰ লগত এই কবিতাটিৰ ভিন্ন প্ৰসংগ জড়িত হৈ আছে।

২। পাঠৰ অন্তৰ্গত আন আধুনিক কবিতাৰ ছন্দৰ লগত এই কবিতাটিৰ ছন্দৰ যে পাৰ্থক্য আছে তাৰো সাধাৰণ আভাস দিবলৈ যত্ন কৰিব।